

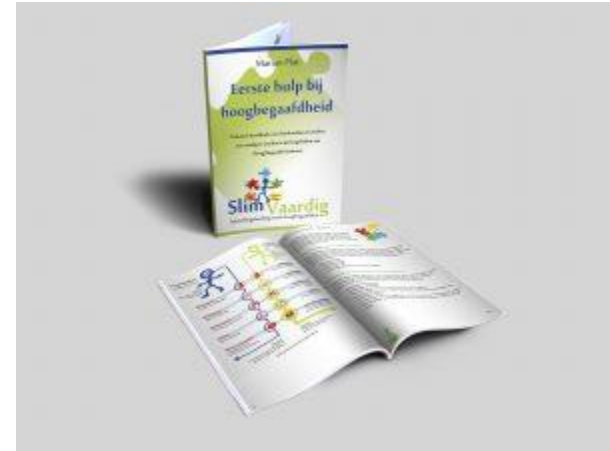


Slim Vaardig
Talentbegeleiding voor hoogbegaafden



Even voorstellen

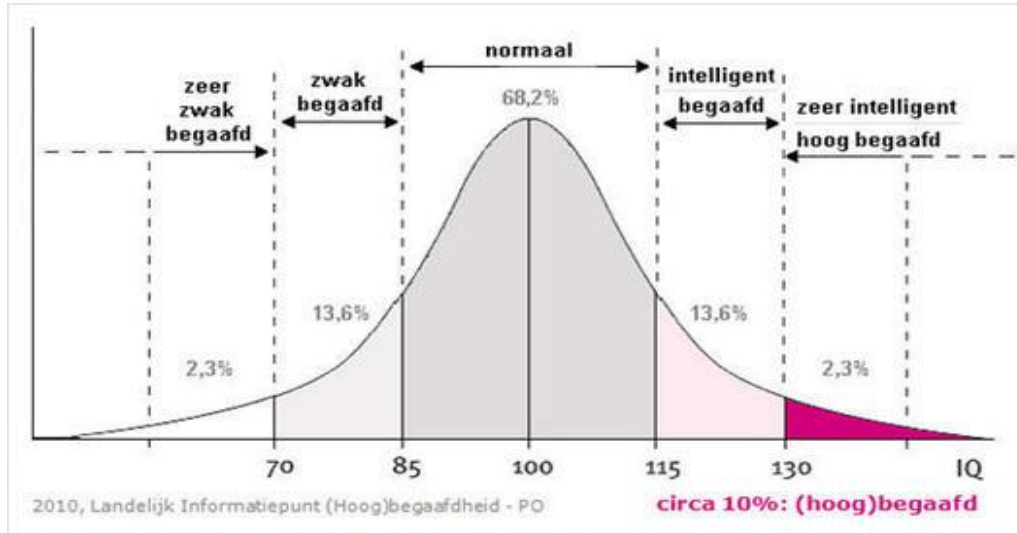
- Marian Plat
- Talentbegeleider
- Boek “Eerste hulp bij hoogbegaafdheid”
- Psychomotorisch Remedial Teacher
- Kinder Talenten Fluisteraar
- Visueel screener en trainer
- Reflexintegratie Masgutova



Hoogbegaafde leerlingen met intensieve onderwijsbehoeften, extra bijzonder

- Onderwijsbehoeften hoogbegaafde leerlingen – gaat steeds beter
- Wat als hoogbegaafdheid samen gaat met kenmerken van bijvoorbeeld dyslexie, autisme, ADHD
- Hoe ga je om met het gedrag dat een kind belemmert gebruikt te maken van talenten
- Diverse invalshoeken

Wat is hoogbegaafdheid?



Verdeling van IQ-scores onder de normaalverdeling – Ten opzichte van de gemiddelde IQ-score van 100 valt ca. 68% van een gemiddelde schoolpopulatie binnen een normaal IQ-bereik van 85–115 (= maximaal 1 standaardafwijking vanaf het gemiddelde). Binnen de ca. 16% die hierboven scoort, laat ongeveer 10% van de leerlingen – naast een hoge intelligentiescore – ook specifieke kenmerken zien die duiden op (hoog)begaafdheid, o.a. creërend denkvermogen en een sterke intrinsieke motivatie.

ZIJNSLUIK

PERFECTIONISCH

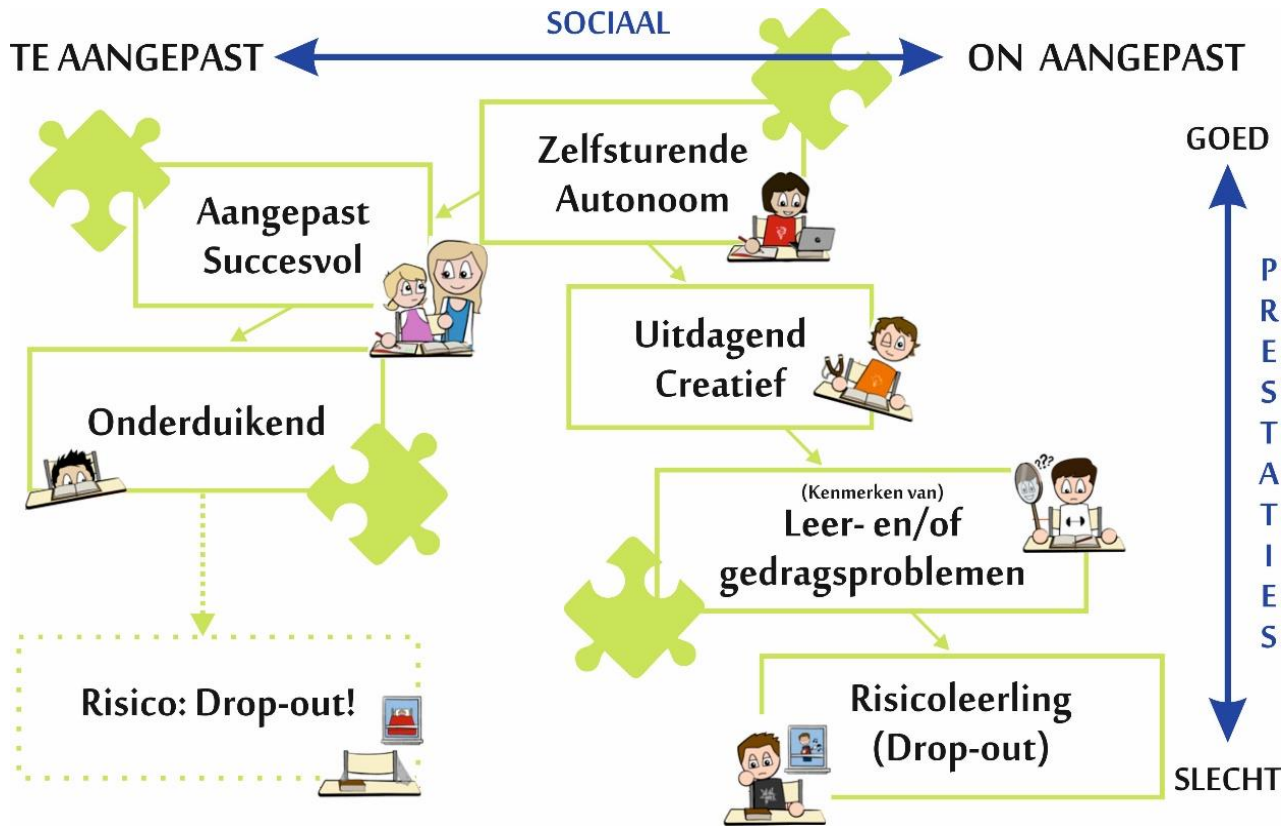
RECHTVAARDIG

AUTONOOM

GEVOELIG

KRITISCH

Betts & Neihart (1988, aangepast in 2010)



Streven naar: De zelfsturend autonome leerling

- Goede sociale vaardigheden
- Werkt onafhankelijk, zonder bevestiging
- Stelt zichzelf SMART doelen
- Zoekt uitdaging
- Sterk zelfsturend
- Werkt enthousiast voor passies/is bevlogen
- Goede zelfregulering
- Komt op voor eigen overtuigingen
- Veerkrachtig /flexibel
- Kennisproducent/ontwikkelaar
- Beschikt over zelfinzicht en zelfacceptatie



De uitdagend creatieve leerling

Deze leerling *verveelt zich*

⇒ wordt *onvoldoende uitgedaagd*

HOEZO "WE HEBBEN
DIT TOCH AFGESPROKEN"?
IK HEB HELEMAAL NIKS
MET U AFGESPROKEN...



- Is creatief / origineel
- Corrigeert de leerkracht
- Stelt regels ter discussie
- Competitief
- Slechte zelfcontrole
- Inconsistente werkwijzen

De RISICO lopende leerling

Deze leerling presteert **ver onder zijn eigen kunnen**

⇒ Slechte prestatiemotivatie, gebrekkige werk- en leerstrategieën

⇒ **Onderpresteerder** in absolute zin:



- Presteert gemiddeld of minder
- Werkt inconsistent
- Verstoort, reageert af
- Zoekt buitenschoolse uitdaging
- Maakt taken niet af

De aangepaste succesvolle leerling

Deze leerling wordt onvoldoende aangesproken op de eigen mogelijkheden:

⇒ *onderpresteren in relatieve zin*

⇒ *leert niet te leren* ⇒ *dúrf niet te leren*

⇒ *risico: faalangst*



- (Te) perfectionistisch
- Zoekt bevestiging van de leerkracht
- Vermijdt risico
- Accepterend en conformerend
- Stelt zich afhankelijk op

De onderduikende leerling

Deze leerling doet alles om *niet op te vallen!*

⇒ *Onzeker en faalangstig*

...DOE MIJ TOCH MAAR
GEEN PLUS TAKEN...
VEEL TE MOEILYK...



- Presteert goed op tests
- Presteert gemiddeld in de klas
- Ontkent eigen begaafdheid
- Vermijdt uitdaging
- Doet niet mee aan versnellings-/verrijkingsactiviteiten
- Zoekt sociale acceptatie
- Wisselt in vriendschappen

De dubbel bijzondere leerling

Deze leerling heeft afwijkende schoolresultaten en vertoont (zeer) afwijkend gedrag.

*Het **onderpresteren** kan veroorzaakt worden door **bijkomende leer- en gedragsproblemen***



Mogelijke combinatie met:

- Dyslexie, dyscalculie, dyspraxie
- ADHD, ADD
- Autisme, Asperger
- etc

Maar misdiagnoses liggen op de loer



DROP-OUT

met **TE** aangepast gedrag

met **kenmerken van leer- en gedragsproblemen**

- ⇒ *Wil niet op vallen!*
- ⇒ *Is onzeker*
- ⇒ *Heeft faalangst*



- ⇒ *Legt verantwoordelijkheid buiten zichzelf*
- ⇒ *Is niet benaderbaar*

- Kenmerken van depressiviteit
- Is intensief en erg gevoelig
- Ontkent eigen begaafdheid
- Verwaarloost zichzelf
- Negeert vriendschappen
- Krijgt andere lichamelijke kwalen

- Kenmerken van Leer- en gedragsproblemen
- Is creatief / origineel in smoezen
- Isoleert zichzelf
- Bekritiseert zichzelf en anderen
- Defensief

Wat verstaan jullie onder intensieve onderwijsbehoeften bij hoogbegaafde leerlingen?

Begeleiding hoogbegaafde leerlingen

- We compacten het werk
- We bieden verrijking aan
- We hebben een plusgroep

Maar we zien de hoogbegaafdheid niet in resultaten

Wat zien we wel

- De leerling heeft vaak woede uitbarstingen of aanvaringen met andere leerlingen
- De leerling droomt vaak weg en heeft geen concentratie
- De leerling is heel prikkelgevoelig
- De leerling start niet aan zijn werk en maakt niets af
- De leerling wil graag in de plusgroep maar als het moeilijk wordt haakt hij/zij af – vaste mindset
- Kenmerken AD(H)D, ASS, dyslexie – aandacht gaat daarheen



Achter het gedrag kijken

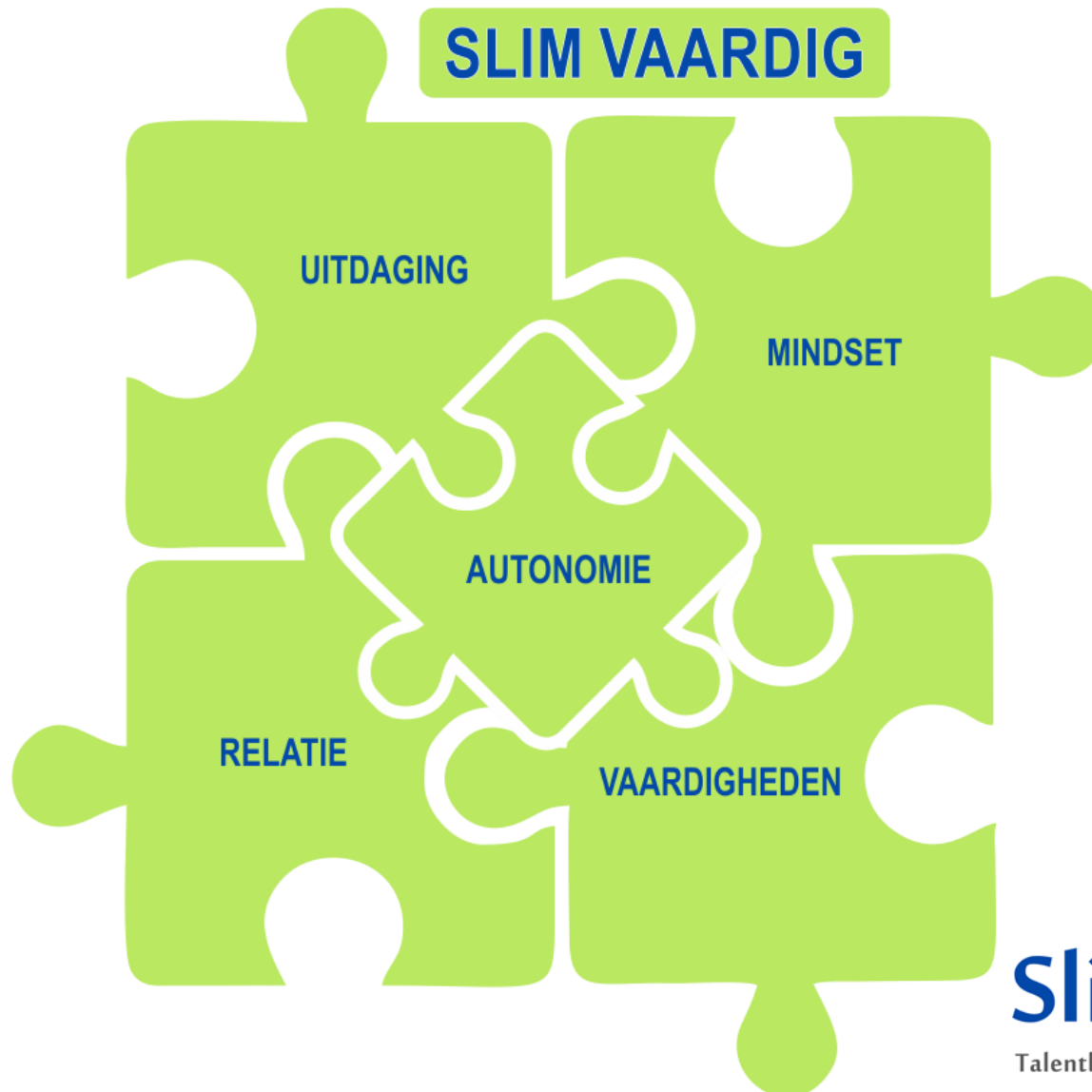


Achter het gedrag kijken



Ondersteuningsaanbod voor beter “presteren”

welzijn



Uitdaging

- Doorzetten
- Geheugen gebruiken
- Taakaanpak – strategie
- Hulp vragen
- Fouten maken
- Moeite doen
- Concentratie – volgehouden aandacht
- Plannen
- Motivatie
- Voorkomen van onderpresteren en problemen met welbevinden

Compacten en Verrijken

- Compacten
- Verrijken
- Verdiepen
- Verbreden
- Versnellen



Verrijken - Stappenplan

- Doel/nut
- Materiaal kiezen/autonomie
- Bepalen werkwijze / Planning
- Uitleg geven aan leerling
- Bespreken eisen en consequenties
- Samen evalueren
- Vastleggen resultaten (rapport?)



Relatie

Zijn Ontwikkelingsgelijken – is er een
peergroep ?



Is er afstemming
met of tussen
Ouders
en
Leerkrachten



Zijn er regelmatig
gesprekken met het
kind om het kind te
leren kennen, dus niet
alleen als er iets mis is
gegaan

Mindset

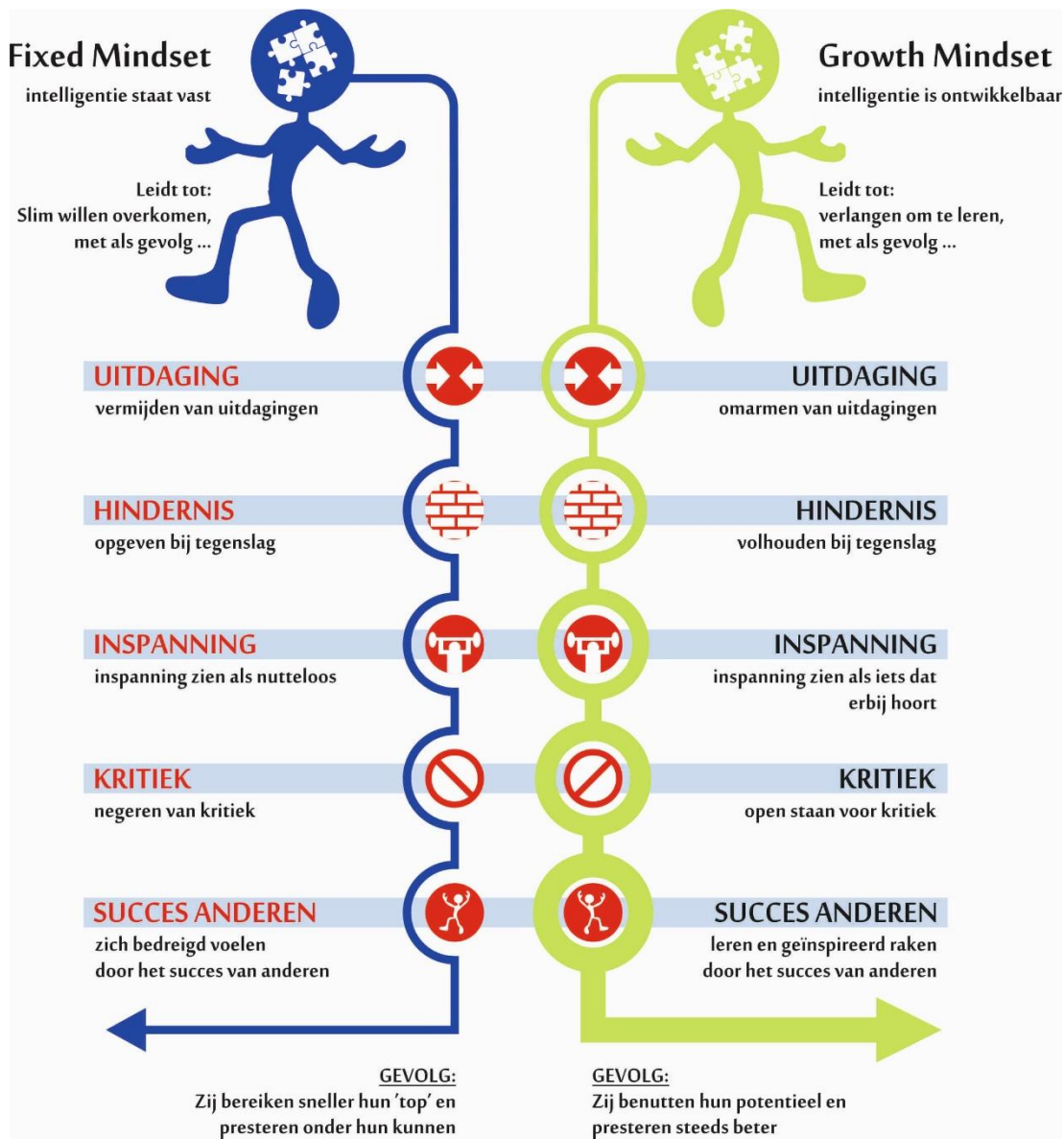


Carol Dweck
Amerikaanse psycholoog

Onderzoek Fixed and Growth
Mindset

Complimenten geven over slim zijn
of inzet

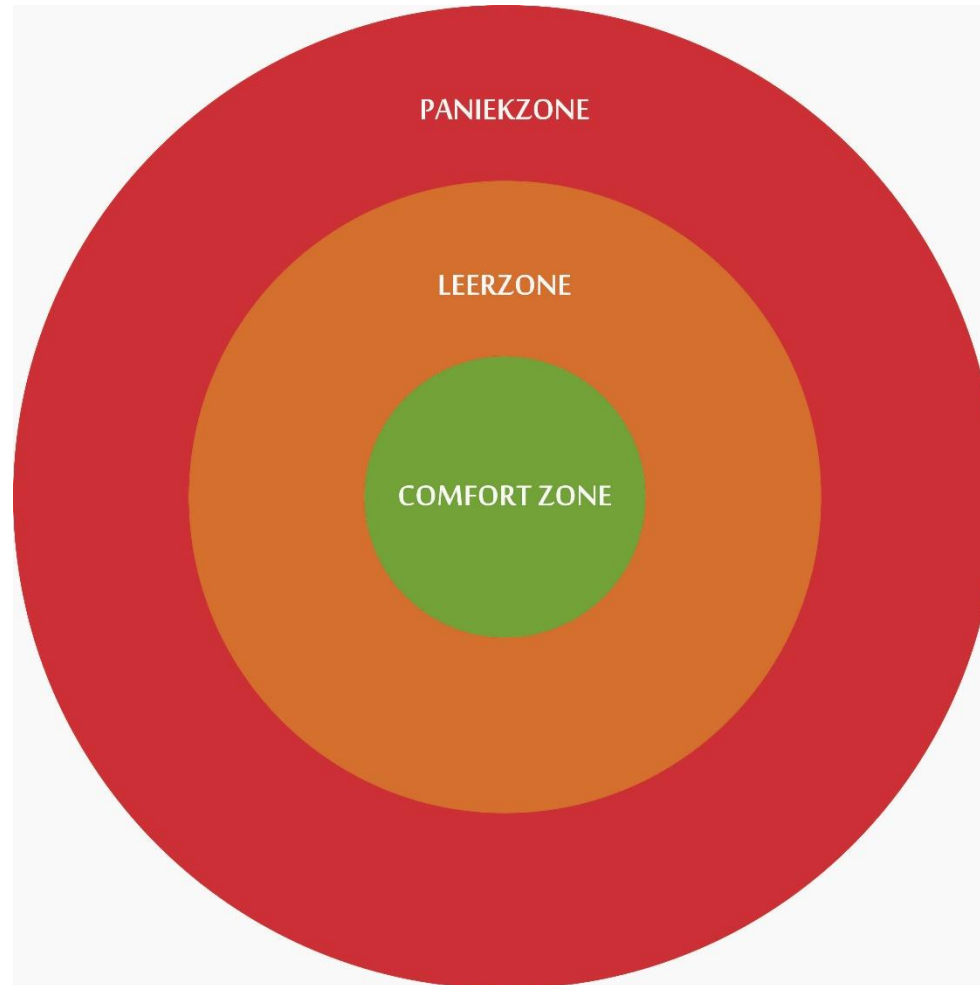
Mindset leerling en leerkracht



Gebaseerd op ontwerp Nigel Holmes

Leermotivatie

Life begins at the end of your comfort zone!



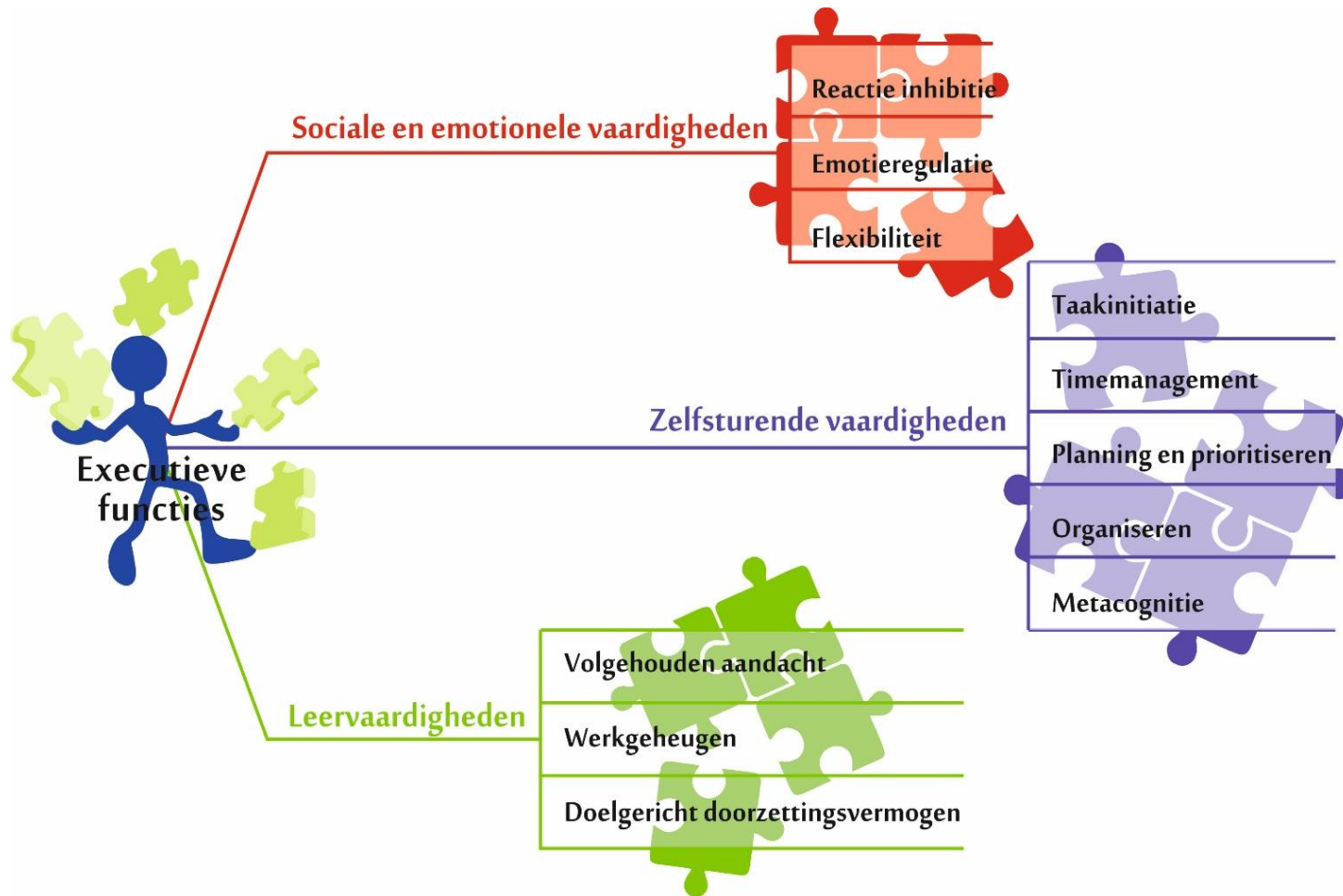
Stel samen met de leerling een doel. Het doel zit in de 2^e cirkel.

Autonomie



- Zelf doel stellen
- Intrinsieke motivatie
- Eigen interesses
- Laten kiezen om gevoel autonomie te verhogen
- Zelfstandig werken – eigen weekplanning

Vaardigheden



Wat zit er nog onder de executieve functies

REFLEX INTEGRATIE
LEREN, GEDRAG EN MOTORIEK
KUNNEN UITDAGINGEN OPLEVEREN....
DOOR TE BEGINNEN BIJ DE BASIS
KAN IEDEREEN ZIJN TOP BEREIKEN!

A young girl with blonde braids, wearing a black long-sleeved shirt, pink pants, and red sandals, is climbing a rock face. She is holding onto a metal chain handhold. The background is a clear blue sky.

REFLEX INTEGRATIE VOLGENS SVETLANA MASGUTOVA * WWW.MASGUTOVAMETHODE.NL

Wat zijn primaire reflexen?

- eerste bewegingen baby
- onbewuste bewegingen
- reflexen zijn onderdeel van het dna van een mens
- aanzet voor de ontwikkeling van een kind op motorisch, emotioneel, sociaal en cognitief gebied
- basis voor verdere ontwikkelingen van onze hersenen

- Reflexen zijn er primair voor de bescherming en overleven
- Gaandeweg ontwikkelt de baby zich meer en zijn de reflexen nodig voor de ontwikkeling
- De bewegingen worden doelbewuster
- Rond 2e levensjaar meeste reflexen geïntegreerd

Werking hersenen



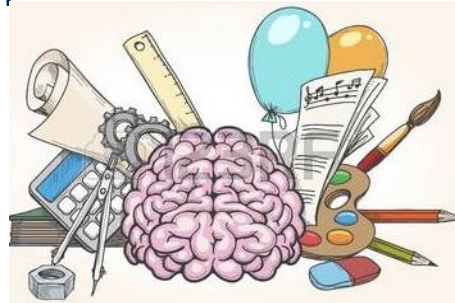
Hersenstam/Reptielenbrein 500 miljoen jaar oud

Limbisch systeem/Zoogdierenbrein 200 miljoen jaar oud

Neocortex/Mensenbrein 100-200 duizend jaar oud

Linkerhersen helft:

logica
plannen
woorden, taal, spreken
feiten
ratio
kritisch denken
heden en verleden
patronen
ordenen
weten
faalangst



Rechterhersen helft:

creativiteit
visueel
ruimtelijk inzicht
lichaamsschema
verbeelding
overzicht
gevoel/emotie
intuïtie
fantasie
associëren
impulsief

Doel: hersenhelften goed samenwerken

**Oefening samenwerking hersenhelften
en automatiseren: been-borst-tafel-hoofd
en oefening liggende 8**

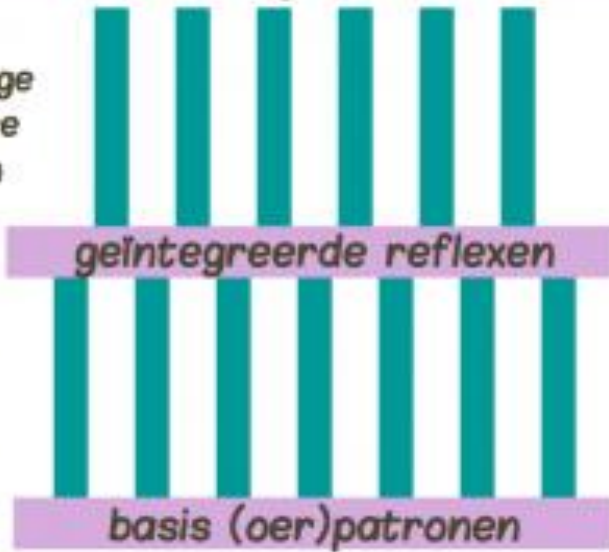
Wat kan er gebeuren als reflexen niet goed geïntegreerd zijn

- schrijfproblemen
- leesproblemen
- concentratieproblemen
- problemen met zien of horen
- angsten
- motorische onhandigheid
- gedragsproblemen
- kenmerken dyslexie
- kenmerken autisme
- kenmerken ad(h)d

Volwassen Geïntegreerde Reflexen

Levenslange
en andere
reflexen

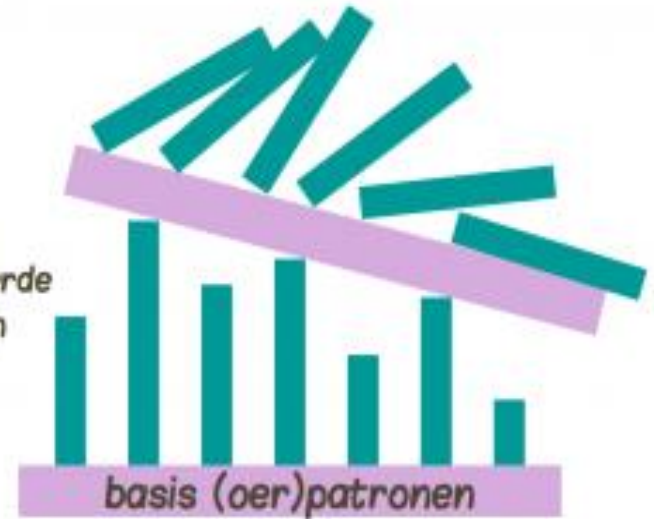
21
Reflex
Pilaren



Bron: Svitlana Matkivska Educational Institute ®

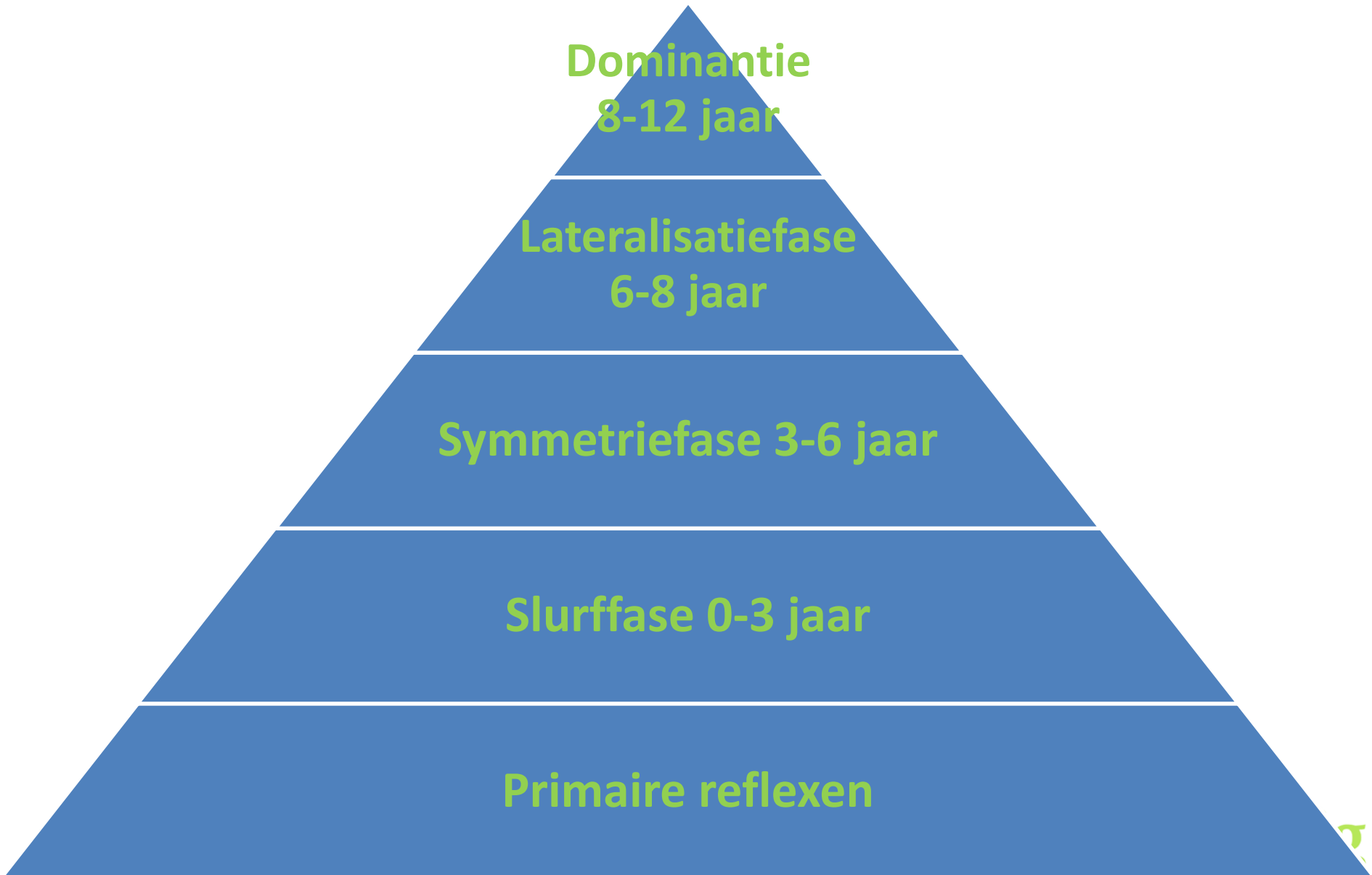
Niet-Geïntegreerde Reflexen

Niet
Geïntegreerde
Reflexen



Bron: Svitlana Matkivska Educational Institute ®

Motorische ontwikkelingsfasen



Over slaan motorische fases



Kenmerken van niet geïntegreerde reflexen die je in de klas kunt herkennen

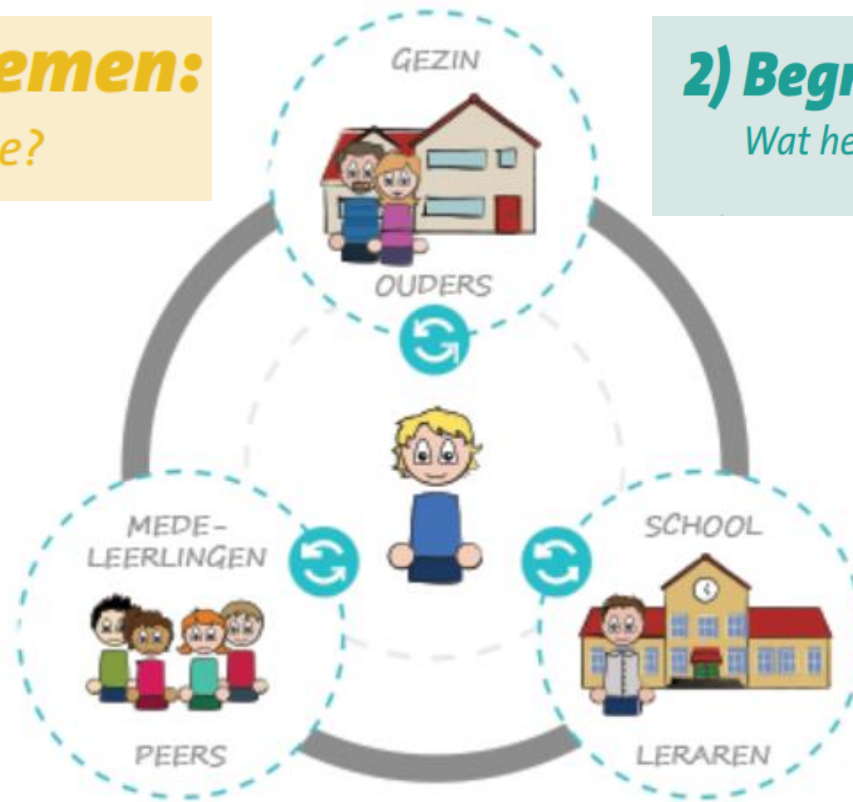
Dit zijn enkele voorbeelden die je kunnen opvallen in de klas

- Onaangepast gedrag (driftbuien, explosief, onverzettelijk, onbehoorlijk, oppositioneel, impulsief, dwangmatig, negatieve houding)
- Zwakke grote en fijne motoriek (veters strikken, knoopjes)
- Kenmerken van dyslexie.
- Moeite met tafels en spelling
- Neus dicht op het schrift of boek
- Onrustige benen (benen 'schoppen' heen en weer)
- Onderuitgezakt zitten (tijdens lezen of schrijven)
- Krampachtige houding bij het schrijven
- Moeite met stilzitten
- Last hebben van labeltjes in kleding
- Zwakke concentratie
- Problemen met schrijven: pengreep, snel vermoeid, slordig/onleesbaar
- Moeite met het aangeven van persoonlijke grenzen
- Hypergevoelig voor (plotseling) geluid, aanraking, licht of beweging
- Agressief kunnen reageren
- Pesten of gepest worden



1) Waarnemen:

Wat zien we?



2) Begrijpen:

Wat heeft het kind nodig?

3) Plannen:

Wat gaan we doen?

4) Realiseren:

Hoe gaan we het doen?

*ZIE en BEGRIJP je
MIJ in wie IK ben?*

**Op welke gebieden
heb jij extra
ondersteuning
nodig ?**

- Rekenen
- Spelling en/of lezen
- Spraak en/of taal
- Emotionele ontwikkeling
- Sociale ontwikkeling
- Werkhouding
- Zintuigen
- Mindset
- Wereld oriëntatie/algemene kennis

1) Waarnemen:

Wat zien we?

2) Begrijpen:

Wat heeft het kind nodig?

Gegevens verzamelen:

- LVS gegevens met analyses
- Doortoetsen met analyses
- Informatie leerkrachten
- Informatie begeleiders (externen)
- Informatie ouders
- Informatie leerling zelf
- Informatie andere leerlingen

3) Plannen:

Wat gaan we doen?

- Breng de leerling in beeld, bekijk welke stappen nodig zijn op school en thuis
- Kijk welke stappen eerst genomen moeten/kunnen worden
- Hoe zou je dit kunnen bereiken
- Samen doel stellen en plan maken

4) Realiseren:

Hoe gaan we het doen?

OPP MB-HB leerlingkaart

Gegevens leerling

Naam:
Groep:
Leerkracht:
Plusklas:
Plusklas leerkracht:

Basis in de eigen groep (door groepsleerkracht)

- # weinig tot geen herhaling
- # schrappen van leer- en oefenstof (+/- 50%)
- # compacte, topdown instructie
- # verrijkingswerk (gebaseerd op deze kaart)
- # (proces- en vaardigheids-) doelen stellen
- # sturen richting eigen verantwoordelijkheid
- # samen evalueren met procesgerichte feedback
- # echt in gesprek (beleving - gevoel)
- # vastleggen groei - bijv. op rapport

Talenten (wat gaat makkelijk en fijn)

Interesses (breed - dit zijn aanknopingspunten)

Belemmerende factoren - wat zit in de weg?

Specifieke aanpassingen (naast algemene handelingen bovenaan)

te zoeken

Het kan in de kleine dingen zitten - wat kun je wel doen?



Welke stap kun je zetten?

Durf los te laten – geef de leerling vertrouwen



- Belangrijk dat leerkracht ook gezien wordt
- Vertrouwen om te mogen falen in team
- Ondersteuning krijgen als het nodig is



Boeken- en andere tips

- www.masgutovamethode.nl (informatie over reflexintegratie)
- Denkspeellen inzetten in de klas – Smartgames of Thinkfun
- www.speeljevaardig.nl (praktisch boek voor iedereen die spellen wil gebruiken om executieve functies te ontwikkelen)
- Wiebelen en friemelen in de klas (boek Monique Thoonsen)
- Prachtig Lastig (boek van Carla van Wensen)
- Top tot teen beweegspel
- Breinprikkels (website met jaarprogramma voor de kleuterbouw voor het ontwikkelen van motorische vaardigheden)
- Braingym (boek met oefeningen die je in de klas kunt inzetten)

Vragen

